10. Garantijas un kompensācijas

10.a. Garantijas

Lielākā daļa PPP līgumu paredz, ka gan Publiskais partneris, gan Privātais partneris sniegs komerciāliem darījumiem tipiskas garantijas, piemēram, garantējot:

- savu juridisko statusu un spēju slēgt līgumu;
- to, ka tie ir ievērojuši pienācīgu līguma slēgšanas kārtību;
- savu atbilstību tiesību aktiem.

Parasti šāda veida komerciālās garantijas galvenokārt attiecas uz pušu korporatīvo statusu, darbībām un rīcību.

Tomēr dažos PPP līgumos garantijas tiek izmantotas arī kā mehānisms, lai sadalītu riskus un (vai) atlīdzības, kas ir tiešāk saistītas ar projekta īstenošanu vai izpildi. Piemēram:

- Publiskā partnera garantijas, kas saistītas ar neparedzamiem ģeoloģiskajiem apstākļiem;
- Publiskā partnera garantijas, kas saistītas ar aktīva lietošanas apjomu un (vai) pieprasījumu pēc aktīva;
- Privātā partnera garantijas tam, ka tas nekādos apstākļos nerefinansēs projektu.

Līgumiskas garantijas šim nolūkam izmanto diezgan reti. Puses, risinot jautājumus par projekta riskiem un atlīdzību, vairumā gadījumu dod priekšroku īpašiem līguma mehānismiem (piemēram, ar projekta īstenošanas vietas stāvokli saistīti gadījumi, kuros izmaksājama kompensācija, minimālais maksājuma apmērs saskaņā ar maksājumu mehānismu, kas balstīts uz pieprasījumu), nevis paļaujas uz vispārējiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas ir pieejami prasības iesniegšanai, ja pārkāptas garantijas saistības.

NB! Eurostat piezīmes

Eurostat uzskata, ka iepriekš aprakstīto tipisko komerciālo garantiju sniegšana ***neietekmē statistisko uzskaiti****.*

Tomēr lietotājiem jāapzinās, ka garantijas var ietekmēt statistisko uzskaiti, ja ar tām pēc būtības tiek sadalīti riski un atlīdzības veidā, kas ietekmē statistisko uzskaiti, kā tas ir aprakstīts citos šīs rokasgrāmatas (angliski, latviski) noteikumos. Piemēram,

autoceļa projektā, kurā ir uz pieprasījumu balstīti pamatdarbības maksājumi, Publiskā partnera garantija attiecībā uz minimālo satiksmes līmeni būtībā varētu būt minimālo ieņēmumu garantija un tikt atbilstoši novērtēta (sk. 4.j.3. tematu).

10.b. Privātā partnera sniegtas kompensācijas

Vairumā PPP līgumu iekļauj noteikumus, saskaņā ar kuriem Privātajam partnerim ir jāatlīdzina Publiskajam partnerim jebkādi zaudējumi vai saistības, kas Publiskajam partnerim rodas Privātā partnera veiktās PPP līguma izpildes vai neizpildes dēļ.

Kompensācijas parasti aptver tos jautājumus, par kuriem Privātais partneris citādi būtu juridiski atbildīgs. Dažos gadījumos kompensācijas aptver papildu jautājumus, par kuriem Privātais partneris ne vienmēr būtu juridiski atbildīgs, bet par kuriem Publiskais partneris ir norādījis, ka tie var rasties, Privātajam partnerim īstenojot projektu.

Parasti Privātā partnera sniegtās kompensācijas aptver šādas zaudējumu un prasību kategorijas:

- nāves gadījums vai miesas bojājumi;
- īpašuma zaudējums vai bojāšana;
- tiesību aktos noteikto Publiskā partnera pienākumu neizpilde;
- trešo pušu prasības pret Publisko partneri.

Privātā partnera sniegtās kompensācijas bieži vien ierobežo šādi:

- nosakot, ka tas neattiecas uz noteiktiem zaudējumiem vai prasībām (piemēram, tām, kas rodas paša Publiskā partnera pārkāpuma vai nolaidības dēļ, kas ir saistītas ar tādiem PPP līgumā noteiktiem Publiskā partnera riskiem kā projekta vietas piesārņojums un kas ir saistītas ar pašam aktīvam radītiem bojājumiem);
- nosakot Privātā partnera maksimālo finansiālo atbildību konkrētu zaudējumu vai prasību gadījumā.

Bieži kompensāciju ierobežojumi ir izstrādāti, lai aizsargātu Privāto partneri no tādiem zaudējumiem vai prasībām, ko saskaņā ar PPP līgumu nesedz obligātā apdrošināšana.

NB! Eurostat piezīmes

Eurostat uzskata, ka Privātā partnera sniegto kompensāciju tvērums (tostarp noteikumi, kas ierobežo Privātā partnera atbildību vai nosaka izņēmumus, par kuriem tas nav atbildīgs) ***neietekmē statistisko uzskaiti, ja*** *šie ierobežojumi vai izņēmumi attiecas tikai uz Privātā partnera atbildību par notikumiem:*

- *kuri ir neparedzami un kurus parasti nesedz apdrošināšana, kas ir balstīta uz komerciāli rentabliem noteikumiem un ir pieejama attiecībā uz aktīvu un pakalpojumu sniegšanu;*
- *kuri rodas tādu jautājumu dēļ, ko pārvalda vai kontrolē Publiskais partneris;*
- *kuros Publiskajam partnerim ir pieejami citi aizsardzības līdzekļi pret Privāto partneri saskaņā ar PPP līgumu vai tiesību aktiem (piemēram, piespiežot Privāto partneri pildīt līgumsaistības attiecībā uz aktīva uzturēšanu un (vai) piemērojot atskaitījumus no pamatdarbības maksājumiem).*

Privātā partnera sniegto kompensāciju ierobežojumi vai izņēmumi, kas neatbilst iepriekš minētajiem nosacījumiem, statistiskajā uzskaitē ir SVARĪGI.

10.c. Publiskā partnera sniegtās kompensācijas

Dažos PPP līgumos iekļautas Publiskā partnera sniegtas kompensācijas, kas ir par labu Privātajam partnerim, parasti šīs kompensācijas attiecas uz zaudējumiem un prasībām, kas radušies:

- nāves gadījumu vai miesas bojājumu dēļ;
- īpašuma bojāšanas dēļ,

gadījumā, ko izraisījusi Publiskais partneris vai puses, kuras Publiskais partneris kontrolē vai pārvalda.

Parasti Publiskā partnera sniegtās kompensācijas neattiecas uz tādiem zaudējumiem un prasībām, kas radušies Privātā partnera darbības dēļ vai ko jāsedz PPP līgumā paredzētajai apdrošināšanai.

NB! Eurostat piezīmes

Eurostat uzskata, ka Publiskā partnera kompensāciju sniegšana Privātajam partnerim iepriekš aprakstītajā veidā ***neietekmē statistisko uzskaiti****.*

Tomēr Eurostat uzskata, ka Publiskā partnera kompensāciju sniegšana Privātajam partnerim attiecībā uz jebkuriem citiem riskiem, kas nav saistīti ar

- *paša Publiskā partnera darbību vai bezdarbību;*
- *Publiskā partnera pārvaldītas vai kontrolētas trešās personas darbību vai bezdarbību;*

- *riskiem, kurus saskaņā ar šo Rokasgrāmatu (angliski, latviski) var uzņemties Publiskais partneris, neietekmējot statistisko uzskaiti (piemēram, 6. tematā aprakstīto neparedzamu pamatapstākļu risku),*

ietekmē statistisko uzskaiti *un ir SVARĪGS jautājums.*

Publisks Dalīts Privāts

10.1. Garantiju risks

Dažos PPP līgumos garantijas tiek izmantotas arī kā mehānisms, lai sadalītu riskus un (vai) atlīdzības, kas ir tiešāk saistītas ar projekta īstenošanu vai izpildi. Piemēram:

- Publiskā partnera garantijas, kas saistītas ar neparedzamiem ģeoloģiskajiem apstākļiem;
- Publiskā partnera garantijas, kas saistītas ar aktīva lietošanas apjomu un (vai) pieprasījumu pēc aktīva;
- Privātā partnera garantijas tam, ka tas nekādos apstākļos nerefinansēs projektu.

Līgumiskas garantijas šim nolūkam izmanto diezgan reti. Puses, risinot jautājumus par projekta riskiem un atlīdzību, vairumā gadījumu dod priekšroku īpašiem līguma mehānismiem (piemēram, ar projekta īstenošanas vietas stāvokli saistīti gadījumi, kuros izmaksājama kompensācija), nevis paļaujas uz vispārējiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas ir pieejami prasības iesniegšanai, ja pārkāptas garantijas saistības.

10.2. Kompensāciju risks

Vairumā PPP līgumu iekļauj noteikumus, saskaņā ar kuriem Privātajam partnerim ir jāatlīdzina Publiskajam partnerim jebkādi zaudējumi vai saistības, kas Publiskajam partnerim rodas Privātā partnera veiktās PPP līguma izpildes vai neizpildes dēļ.

Kompensācijas parasti aptver tos jautājumus, par kuriem Privātais partneris citādi būtu juridiski atbildīgs. Dažos gadījumos kompensācijas aptver papildu jautājumus, par kuriem Privātais partneris ne vienmēr būtu juridiski atbildīgs, bet par kuriem Publiskais partneris ir norādījis, ka tie var rasties, Privātajam partnerim īstenojot projektu.

Parasti Privātā partnera sniegtās kompensācijas aptver šādas zaudējumu un prasību kategorijas:

- nāves gadījums vai miesas bojājumi;
- īpašuma zaudējums vai bojāšana;
- tiesību aktos noteikto Publiskā partnera pienākumu neizpilde;
- trešo pušu prasības pret Publisko partneri.

Privātā partnera sniegtās kompensācijas bieži vien ierobežo šādi:

- nosakot, ka tas neattiecas uz noteiktiem zaudējumiem vai prasībām (piemēram, tām, kas rodas paša Publiskā partnera pārkāpuma vai nolaidības dēļ, kas ir saistītas ar tādiem PPP līgumā noteiktiem Publiskā partnera riskiem kā projekta vietas piesārņojums un kas ir saistītas ar pašam aktīvam radītiem bojājumiem);
- nosakot Privātā partnera maksimālo finansiālo atbildību konkrētu zaudējumu vai prasību gadījumā.

Bieži kompensāciju ierobežojumi ir izstrādāti, lai aizsargātu Privāto partneri no tādiem zaudējumiem vai prasībām, ko saskaņā ar PPP līgumu nesedz obligātā apdrošināšana.

Dažos PPP līgumos iekļautas Publiskā partnera sniegtas kompensācijas, kas ir par labu Privātajam partnerim, parasti šīs kompensācijas attiecas uz zaudējumiem un prasībām, kas radušies:

- nāves gadījumu vai miesas bojājumu dēļ;
- īpašuma bojāšanas dēļ,

gadījumā, ko izraisījusi Publiskais partneris vai puses, kuras Publiskais partneris kontrolē vai pārvalda.

Parasti Publiskā partnera sniegtās kompensācijas neattiecas uz tādiem zaudējumiem un prasībām, kas radušies Privātā partnera darbības dēļ vai ko jāsedz PPP līgumā paredzētajai apdrošināšanai.